

Barn i familjehem har rätt att få hjälp med trauman

Socialtjänsten måste skapa trygghet och förutsägbarhet för barn i familjehem. Bara då kan barnet tillgodogöra sig en traumabehandling.

Många barn i familjehem eller på hvb, hem för vård eller boende, har tidigare upplevt våld i familjen, något som gör att de löper större risk att utveckla posttraumatisk stress. Även när en placering är nödvändig är den i sig en händelse som kan orsaka trauma. Särskilt om den sker plötsligt eller om barnet inte förstår varför det skiljs från föräldrarna. Många av de barn som idag lever i samhällsvård bär sannolikt på trauman som behöver behandlas och bearbetas.

MÅNGA SOCIALARBETARE TÄNKER att trauma är barn- och ungdomspsykiatrins ansvar. Och visst står psykiatrin för behandlingen – men den sociala situationen är socialtjänstens ansvar. Att det är socialtjänstens ansvar att barn som bevittnat våld får det stöd de behöver har förtydligats i socialtjänstlagen. Delat ansvar innebär inte att barnen är uppdelade. För oss människor är livet oftast en helhet.

För att kunna tillgodogöra sig en traumabehandling behöver barnet befinna sig i ett tryggt och förutsägbart sammanhang. Här spelar socialtjänsten en avgörande roll för barn i familjehem. Socialsekreteraren behöver kunna bekräfta för barnet att det kan bo kvar i familjehemmet under behandlingen, och vara med och planera eventuellt umgänge utifrån barnets behov. Då ökar chanserna att barnet kan känna trygghet och fokusera på behandlingen. I våra grannländer är traumamedvetenheten mycket större. Nu sker förändring även här, men att det har tagit förvånansvärt lång tid tror vi beror på systemets uppbyggnad. Socialstyrelsen ansvarar för både sjukvård och omsorg, men i riktlinjer till socialtjänsten

omnämns inte trauma eller samarbete med Bup. Vi tycker att Socialstyrelsen, på ett övergripande sätt utan att inkräkta på det kommunala självstyret, ska guida de yrkesverksamma till samverkan för dessa barn. Ett förtydligande i socialtjänstlagen är en bra början, men det behöver konkretiseras.

UTGÅNGSPUNKTEN I LAGEN är att barn i samhällsvård ska återförenas med sin ursprungsfamilj. Tanken är sympatisk och ofta stämmer det överens med barnets bästa. Men inte alltid. Gör lagens utgångspunkt att vi missar vissa barns rätt till trygghet och stabilitet? Att vi arbetar så hårt för att de ska kunna återförenas, eller ha umgänge, med sin ursprungsfamilj att vi gör dem en otjänst?

De socialsekreterare vi träffar är oftast kloka och kunniga personer med barnets bästa som utgångspunkt. Däremot har de sällan mandat att bekräfta vare sig fortsatt placering eller hur umgänget ska gå till. Och de vill förstås ogärna inge barnet en falsk trygghet. Besluten om placering är en fråga för mellanchefer eller politiker i nämnd.

DE HÄR BARNEN FINNS HÄR OCH NU. Vi kan inte vänta på riktlinjer för samverkan eller lagändring, inte ens på ny rättspraxis utifrån att Barnkonventionen fått laglig status. Socialtjänstens företrädare behöver bli medvetna om hur betydelsefulla de är för dessa barn. Socialsekreterare, mellanchefer och politiker behöver förstå att även om traumabehandlingen utförs av psykiatri, spelar socialtjänsten en viktig roll för att barnen ska kunna bearbeta sina upplevelser.

Det räcker inte att remittera till Bup för traumabehandling. Vi som befinner oss runt barnet behöver ge de förutsättningar som krävs för att behandlingen överhuvudtaget ska bli verksam. Det arbetet kan ta lång tid och behöver därför påbörjas direkt, innan Bup träder in. Här bär vi ett gemensamt ansvar. Inte bara för att följa lagen, utan framförallt för att barn

som upplevt trauman ska få den hjälp de behöver och har rätt till.

Caroline Åkerhielm

Christina Blennow

Maria Plamblad

Helene Samuelsson

Annika Holgersson

Åsa Wahlberg

Jesper Byh

Pär Wahlberg

Socionomer Familjehemspoolen